

MMMn toimintaohjelma kuntien velvoitteiden vähentämiseksi				9.9.2013		
Velvoite (säädöspohja) / VMn taulukon rivit	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista	Velvoite voidaan poistaa ja kunta organisoi toiminnan uudella tavalla siten, että kansalaisten perusoikeudet ja yhdenvertaisuus voidaan taata	Tehtävän siirto jollekin muulle taholle	Lakisääteinen tehtävä, joka kunnalle vapaaehtoinen	Onko toiminta maksullista	Muuta huomioitavaa
Elintarvikehuoneistojen ja alkutuotantopaikkojen elintarvikevalvonta (Elintarvikelaki 23/2006) / 83-86	Elintarvikehuoneistojen ja alkutuotantopaikkojen elintarvikevalvonta on EU-lainsäädännössä asetettu velvoite (asetus 882/2004). Valvontakohteita on koko maassa yli 50000. Valvontakohteiden tarkastustiheydet määritellään riskiperusteisesti. Tarkastukset tehdään kohteissa paikan päällä, joten valvontaorganisaation tulee olla paikallistasolla. Valvonnan tarkoituksena on kuluttajien terveydensuojelu sekä harhaanjohtamisen ehkäisy. Lisäksi valvonta luo toimintaedellytykset elintarvikealan toimijoille. Elintarvikealan yrityksillä on merkittävä aluetaloudellinen vaikutus.		Eräitä kuntien elintarvikevalvonnan tehtäviä on siirretty kunnilta valtiolle: - ns. erityistä asiantuntemusta vaativa valvonta (2006) - ensisaapumispaikkojen valvonta (2009) - pienteurastamojen lihintarkastus (2011) Vuonna 2009 on tullut voimaan laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009), jonka mukaan kunnassa tai kunnan yhteistoiminta-alueella tulee olla käytettävissään vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit. Tällä on haluttu varmistaa ympäristöterveydenhuollon palvelun taso, muun muassa mahdollistamalla viranhaltijoiden erikoistuminen eri valvonnan sektoreihin. Mikäli kunnalla itsellään ei ole ollut lain mukaisia resursseja, on kunnan pitänyt järjestää resurssit yhteistoiminnassa naapurikuntien kanssa. Kysein yhteistoiminta on vakiintunut ja siitä on hyviä kokemuksia palvelutason paranemisena kuitenkin niin, että paikallistuntemus ei ole kärsinyt.		Kunnan on perittävä valvonnasta taksan mukainen maksu. Kuntaliiton tekemän selvityksen mukaan kuntien maksut (n. 2 milj. euroa) kattavat vain noin 10 % valvonnan kuluista. Kuntien olisi mahdollista lisätä valvontamaksutuloja 8-10 milj. euroa vuodessa	

Eläinlääkäripäivystys (Eläinlääkintähuoltolaki 765/2009) / 87-90	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista tuotanto- eikä seuraeläinten osalta. Eläinsuojelullisesti on välttämätöntä, että kiireellinen perustason eläinlääkäriapu on saatavilla kaikkialla maassa kaikkina vuorokauden aikoina kohtuullisen matkan päästä. Yksityistä palveluntarjontaa ei ole saatavilla kaikkialla maassa ja päivystysluontoista palvelua on vain harvoilla paikkakunnilla.		Vastuuta tehtävän hoitamisesta ei voi siirtää muulle taholle, mutta kunta voi hankkia palvelun yksityiseltä palveluntarjoajalta. Yksityistä tarjontaa ei ole saatavilla kaikkialla Suomessa ja käytännössä palvelun hankkiminen yksityiseltä taholta on mahdollista vain suurimmissa kaupungeissa. Yksityiseltä toimijalta ostettu eläinlääkäripäivystys ylittää usein kunnan itse tuottaman palvelun tason (esim. avustavaa henkilökuntaa on tyypillisesti yksityisellä palveluntarjoajalla, mutta ei yleensä kunnalla). Kustannusvaikutuksia kunnan kannalta on vaikea arvioida. Palvelun hankkiminen yksityiseltä ei välttämättä tuota säästöjä, mutta voi olla muutoin perusteltua. Palvelua voidaan organisoida nykyistä suuremmissa yksiköissä. Tätä edellyttää myös eläinlääkintähuoltolaki. Järjestelyllä päivystävien eläinlääkäreiden määrää voidaan vähentää. Nykyistä suuremmissa yksiköissä saavutetaan hyötyä erityisesti päivystyksen järjestelyiden suhteen, kun yksittäisen eläinlääkärin päivystysvelvollisuus vähenee ja järjestelmän haavoittuvuus pienenee. Seuraeläinten osalta useat kunnat voivat muodostaa yhteisen vastaanoton, jolloin investoinnit vastaanottotiloihin ja välineisiin voidaan jakaa useamman kunnan kesken.		Eläinlääkäripäivystys on asiakkaalle maksullista. Kunta maksaa eläinlääkärin peruspalkan ja järjestää toimitilat sekä välineet. Eläinlääkäri veloittaa asiakkaalta toimenpiteen, joka tyypillisesti muodostaa suurimman osan eläinlääkärin palkasta. Eläinlääkäri hankkii itse lääkkeitä ja tarvikkeet ja veloittaa nämä asiakkaalta. Eläinlääkäri hankkii itse myös auton ja veloittaa matkakustannukset asiakkaalta. Kunta voi periä asiakkaalta klinikkamaksun kattamaan tilojen ja välineiden sekä avustavan henkilökunnan kustannuksia. Kunta voi periä maksun myös keskitetystä yhteydenottopalvelusta. Kunta voi subventoida eläinlääkäripäivystystä turvatakseen tasa-arvoiset palvelut kuntalaisille.	
--	---	--	---	--	--	--

Irrallaan tavattujen pieneläinten talteenotto (Eläinsuojelulaki 247/1996) / rivit 91-92	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Eläinsuojelullisesti on välttämätöntä, että irrallaan tavatut eläimet voidaan sijoittaa jonnekin. Irrallaan tavattujen eläinten talteenotto on myös kansanterveydellisesti tärkeää, jotta ei pääse muodostumaan villiintyneiden eläinten populaatioita.		Vastuuta tehtävän hoitamisesta ei voi siirtää muulle taholle, mutta kunta voi hankkia palvelun yksityiseltä palveluntarjoajalta. Tyypillisesti pieneläinhoitolat ovat yksityisiä tahoja, eivätkä kunnan omia. Palvelua voidaan organisoida nykyistä suuremmissa yksiköissä. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet ovat lähes kokonaan muodostuneet. Alueittain palvelupisteitä voidaan vähentää ja keskittää palvelupisteitä ja organisoida palvelu yhteistyössä usean kunnan kanssa.		Palvelu on asiakkaalle maksullista. Talteen otetun eläimen hoitokustannukset peritään eläimen omistajalta.	
Eläintenpitäjän rekisteröinti (Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010) / 93-94	Kuntien vastuulla on eläinten pitopaikkarekisteriin ja eläintenpitäjärekisteriin tehtävien ilmoitusten (liittymien ja muutosten) vastaanottaminen ja kirjaaminen järjestelmiin. Velvoite on lakisääteinen. Rekisteröitymiseen liittyy henkilötietosuojalain mukaisia tietoja, joten velvoitetta ei voida siirtää pois viranomaiselta.		Velvoitteen työmäärää voitaisiin keventää kehittämällä sähköinen asiointipalvelu, jolloin toimija voisi tehdä ilmoitukset netissä. Tämän jälkeen olisi periaatteessa mahdollista siirtää velvoite lainsäädäntöä muuttamalla jollekin valtion viranomaiselle. Sähköiseen asiointiin siirtymisen jälkeenkin on kuitenkin oltava mahdollisuus fyysiseen asiointiin, koska kaikilla ei ole nettiyhteyttä. Läheisyysperiaatteen mukaan velvoitteen säilyminen kunnalla olisi perusteltua.		Kunta ei peri maksua toimijoilta, mutta saa valtiolta tukea tehtävän suorittamiseksi.	
Erityistuet (Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010, laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) / 95-98	Velvoite on lakisääteinen ja velvoittava. Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Velvoite on tärkeä osa tukijärjestelmien toimeenpanoprosessia.		Velvoitetta ei nykyisen lainsäädännön puitteissa voida siirtää toiselle taholle. Kunnallisten maaseutuviranomaisten uudet, laajemmat yhteistoiminta-alueet edistävät tehokasta, paikallista toimintaa. Uusien yhteistoiminta-alueiden myötä kuntien valvonnan resurssit ovat tulleet entistä tehokkaampaan käyttöön.		Toiminto ei ole maksullista	

Hukkakauravalvonta (Laki hukkakauran torjunnasta 195/2002) / 99-102	Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten rooli hukkakauran valvontaviranomaisena on tärkeä, koska valvontaa on tehtävä kattavasti koko Suomessa ja kuntaviranomaisten paikallistuntemuksesta on hyötyä.		Budjetissa on varattu hukkakauran torjuntasuunnitelmien tekemiseen vuosittain määrärahoja (vuonna 2013 30 000 euroa), jotka ovat suunnattu siihen, että kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset voivat teettää torjuntasuunnitelmat neuvontajärjestöillä. Kunnille jää näissä tapauksissa tehtäväkseen torjuntasuunnitelmien hyväksyntä ja päätöksenteko niistä. Kunnallisten maaseutuviranomaisten uudet, laajemmat yhteistoiminta-alueet edistävät tehokasta, paikallista hukkakauravalvontaa. Uusien yhteistoiminta-alueiden myötä kuntien valvonnan resurssit ovat tulleet entistä tehokkaampaan käyttöön. Samalla suunnalla olevia tarkastuksia ja katselmuksia on voitu yhdistää.			
Hulevesi-, vesistö- ja meritulvariskien hallinta ((laki tulvariskien hallinnasta 620/2010) / 103-106	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Tehtävä on kunnan perustehtäviä osana maankäytön ohjausta ja suunnittelua. Velvoitteen mukaisen suunnittelun laiminlyönnistä voisi aiheutua merkittäviä vahinkoja ja kustannuksia kunnalle, asukkaille ja toiminnanharjoittajille.		Tehtävää ei voida siirtää. Kunta voi tilata tehtävän hoitamisen edellyttämää suunnittelutyötä yksityiseltä palveluntuottajalta.		Toiminto ei ole maksullista	

Kaupanhahvistus (Laki kaupanhahvistajista 573/2009) / 107-109	Velvoite on lakisääteinen ja tarvesidonnainen ja kytkeytyy siihen, toimiiko kunta kiinteistörekisterinpitäjänä. Tehtävän ja velvoitteen poistaminen ei ole tarkoituksenmukaista pelkästään kuntien osalta	Tehtävän ja velvoitteen poistaminen on todennäköistä tulevaisuudessa koko valtakunnan tasolla, kun kiinteistökaupan verkkopalvelu otetaan käyttöön vuoden 2013 lopulta alkaen. Tehtävä on jäämässä tarpeettomaksi viranomaiskontrolliksi, joka lisää asiakkaiden maksutaakkaa tällä hetkellä arviolta 7 miljoonaa euroa vuodessa. Poistamisen taloudelliset vaikutukset tulee arvioida myöhemmin erikseen. Poistaminen edellyttää säädösmuutoksia, joiden aikataulu tulee arvioida myöhemmin.	Tehtävää ja velvoitetta ei ole tässä vaiheessa tarkoituksenmukaista siirtää muille tahoille. Kaupanhahvistajina toimii virka-asemaan perustuen myös valtion viranhaltijoita		Toiminta on maksullista. Maksusta määrätään MMM:n maksuasetuksella.	
Kiinteistörekisterin pitäminen (Kiinteistörekisterilaki 392/1985) / 110-111				Velvoite on lakisääteinen, mutta vapaaehtoinen. Kunta voi halutessaan luopua kiinteistörekisterinpitämisestä, jolloin velvoite siirtyy Maanmittauslaitokselle. Luopuminen olisi kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaista niiden pienten kaupunkien osalta, joilla on vuodessa vähän kiinteistörekisterin ylläpitotapahtumia. Näiden osalta tehtävän siirtyminen Maanmittauslaitoksen vastuulle sujuisi helposti ja näiltä osin siirto olisi kokonaistaloudellisesti tuottavaa. Siirto ei vaadi rakenteellisia tai prosesseihin liittyviä uudistuksia; osa kunnista on luopunut ko. tehtävästä. Yksityiskohtaiset taloudelliset vaikutukset on mahdollista arvioida vain tapauskohtaisina. Kuntaliitosten yhteydessä ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa kunnan rekisterinpitovastuuta, jos sellaiseen kuntaan, jossa kunta huolehtii rekisterinpidosta, liitetään asemakaava-alueita sellaisesta kunnasta, jonka rekisterinpito on ollut Maanmittauslaitoksen vastuulla.	Toiminta on maksullista; kunta päättää itse maksujen suuruuden.	

Maataloustuotannon valmiussuunnittelu (Valmiuslaki 1552/2011) / 112-113	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Velvoite on tärkeä osana valtakunnallista ja alueellista valmiussuunnittelua.		Velvoitetta ei voida siirtää toiselle taholle		Toiminto ei ole maksullista	
Osallistuminen yhtenäisen paikkatietoinfrastruktuurin luomiseen ja sen palveluiden saattamiseen yleisesti käytettäviksi INSPIRE-direktiivin mukaisesti (Laki paikkatietoinfrastruktuurista 421/2009) / 114-115	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Poistaminen estäisi ko. lain tavoitteiden saavuttamisen, direktiivin toteuttamisen ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämisen.		Tehtävää ja velvoitetta ei voida siirtää muun tahon vastuulle, mutta kunta voi ostaa yksityisen sektorin palveluja velvoitteen toteuttamiseksi.		Direktiivin/lain vaatimat aineistokuvaukset ja katselupalvelut eivät ole maksullisia - ne ovat kansallisen tietoinfrastruktuurin kehittämistä. Muut tietopalvelut voivat olla maksullisia.	
Peruseläinlääkäripalvelut Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009) / 116-119	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Eläinsuojelullisesti on välttämätöntä, että perustason eläinlääkäriapua on saatavilla kaikkialla maassa. Yksityinen palveluntarjonta ei kata läheskään koko maata.	Jos jollain alueella yksityistä eläinlääkäripalvelua on saatavilla riittävästi kattamaan palveluntarpeen, kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää peruseläinlääkäripalveluita.	Vastuuta tehtävän hoitamisesta ei voi siirtää muulle taholle, mutta kunta voi hankkia palvelun yksityiseltä palveluntarjoajalta. Yksityistä tarjontaa ei ole saatavilla kaikkialla Suomessa ja käytännössä palvelun hankkiminen yksityiseltä taholta ei ole mahdollista kaikkialla. Yksityiseltä toimijalta ostettu eläinlääkäripäivystys ylittää usein kunnan itse tuottaman palvelun tason (esim. avustavaa henkilökuntaa on tyypillisesti yksityisellä palveluntarjoajalla, mutta ei yleensä kunnalla). Kustannusvaikutuksia kunnan kannalta on vaikeaa arvioida. Palvelun hankkiminen yksityiseltä ei välttämättä tuota säästöjä, mutta voi olla muutoin perusteltua. Palvelua voidaan organisoida nykyistä suuremmissa yksiköissä. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueet ovat lähes kokonaan muodostuneet. Alueittain palvelupisteitä voidaan vähentää ja keskittää palvelu yhteisvastaanoitoille.		Eläinlääkäripalvelu on asiakkaalle maksullista. Kunta maksaa eläinlääkärin peruspalkan ja järjestää toimitilat sekä välineet. Eläinlääkäri veloittaa asiakkaalta toimenpiteen, joka tyypillisesti muodostaa suurimman osan eläinlääkärin palkasta. Eläinlääkäri hankkii itse lääkkeitä ja tarvikkeet ja veloittaa nämä asiakkaalta. Eläinlääkäri hankkii itse myös auton ja veloittaa matkakustannukset asiakkaalta. Kunta voi periä asiakkaalta klinikkamaksun kattamaan tilojen ja välineiden sekä avustavan henkilökunnan kustannuksia.	

Maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet, Maatalouden ympäristö- ja eläinten hyvinvointituet, luonnonhaittakorvaukset ja tilatuet (laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) ja laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) / 120-125, 133-136	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Velvoite on tärkeä osa tukijärjestelmien toimeenpanoprosessia.		Velvoitetta ei nykyisen lainsäädännön puitteissa voida siirtää toiselle taholle. Kunnallisten maaseutuviranomaisten uudet, laajemmat yhteistoiminta-alueet edistävät tehokasta, paikallista toimintaa. Uusien yhteistoiminta-alueiden myötä kuntien valvonnan resurssit ovat tulleet entistä tehokkaampaan käyttöön.		Toiminto ei ole maksullista.	
Tulva- ja satovahinkojen korvauskäsittely (laki satovahinkojen korvaamisesta (1214/2000), laki poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta (284/1983) / 128-129, 137-138	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Velvoite on tärkeä osa tukijärjestelmien toimeenpanoprosessia.		Velvoitetta ei nykyisen lainsäädännön puitteissa voida siirtää toiselle taholle. Kunnallisten maaseutuviranomaisten uudet, laajemmat yhteistoiminta-alueet edistävät tehokasta, paikallista toimintaa. Uusien yhteistoiminta-alueiden myötä kuntien valvonnan resurssit ovat tulleet entistä tehokkaampaan käyttöön.		Toiminto ei ole maksullista.	
Riistavahinkojen korvauskäsittely (Riistavahinkolaki 105/2009) / 127-128	Tehtävä on kunnan perustehtäviä osana maaseutupalvelujen järjestämistä. Velvoite mahdollistaa vahinkojen nopean arvioinnin maastokatselmuksineen, asiakkaat ovat ennestään tuttuja, vahinkojen syöttämisessä ja korvaamisessa käytettävä IACS -tukisovellus on ollut vuosia kuntien käytössä, kunnan tekemät vahinkoilmoitukset siirtyvät riistavahinkorekisteriin (valmistuu 2013) suurpeto- ja hirvikannan säätelyn pohjatiedoiksi.		Porovahingoissa maaseutuelinkeinoviranomainen ei voi käydä katsomassa kaikkia vahinkoja niiden suuren lukumäärän vuoksi. Kunta on joissain tapauksissa delegoinut maastotarkastuksen erityisille maastotarkastajille. Delegoinnin lainsäädännöllinen perusta on heikko, mutta riistavahinkolakia uudistettaessa voitaisiin harkita muutettavaksi siten, että delegointi kunnan palkkaamille henkilöille tulisi mahdolliseksi ainakin porovahingoissa. NykYTEknologialla asia voidaan saattaa korvauskäsittelyyn myös kuvien perusteella.		Toiminto on maksullista. Lain 46 §:n mukaan kunta voi periä maastotarkastuksesta ja vahingon arvioinnista enintään omakustannusarvon suuruisen maksun. Jos vahinko korvataan, maksetaan hakijan maksamat arviointikustannukset (9 §). Porovahingoissa maastotarkastuksien kustannukset korvataan vahinkomäärärahoista suoraan kunnille.	
Siemenkauppala noudattamisen valvonta (Siemenkauppalaki 728/2000) / 130-132	Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten käyttö Eviran apuna valvonnassa on mahdollista, mutta kuntia ei ole käytetty valvonnassa		Kunnallisten maaseutuviranomaisten uudet, laajemmat yhteistoiminta-alueet edistävät tehokasta, paikallista toimintaa. Uusien yhteistoiminta-alueiden myötä kuntien valvonnan resurssit ovat tulleet entistä tehokkaampaan käyttöön.			

Vesihuollon järjestäminen (vesihuoltolaki 119/2001) / 139-140	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Tehtävä on kunnan perustehtäviä osana asukkaiden peruspalvelujen järjestämistä		Kunta huolehtii järjestämisvelvollisuudestaan yleensä sopimalla alueellaan toimivien vesihuoltolaitoksen kanssa vesihuollon palvelun ulottamisesta järjestämisvelvollisuuden edellyttämille alueille Velvoite mahdollistaa toiminnan organisoinnin kunnan haluamalla tavalla. Velvoitteesta ei aiheudu kunnalle merkittäviä kustannuksia. Vesihuoltopalvelun tuottava vesihuoltolaitos perii palvelun kustannukset asiakasmaksuina.		Toiminto ei ole maksullista	
Vesihuollon kehittäminen (vesihuoltolaki 119/2001) /141-142	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Tehtävä tukee maankäytön ohjausta ja suunnittelua. Tehtävä on käytännössä välttämätön vesihuollon kehittämisen tarpeiden ja tavoitteiden määrittämiseksi.		Kunta voi organisoida tehtävän hoidon haluamallaan tavalla. Velvoitteesta ei aiheudu kunnalle merkittäviä kustannuksia. Kunta voi tilata kehittämiseen liittyviä osatehtäviä vesihuoltolaitokselta tai yksityiseltä palveluntuottajalta.		Toiminto ei ole maksullista	
Vesihuollon valvontaviranomaisena toimiminen (vesihuoltolaki 119/2001) / 143	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Vesihuoltolain mukainen valvonta liittyy kiinteästi terveydensuojelulain ja ympäristönsuojelulain mukaiseen muuhun vesihuollon valvontaan.		Tehtävää ei voi siirtää viranomaisen ulkopuolelle, tehtävän järjestäminen useamman kunnan yhteisenä on mahdollista. Kunta voi organisoida tehtävän hoidon haluamallaan tavalla, esimerkiksi yhteistyössä naapurikuntien kanssa.		Toiminto ei ole maksullista	
Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen (vesihuoltolaki 119/2001) / 144-146	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Hyväksymällä toiminta-alueen kunta täyttää alueeseen kohdistuvan järjestämisvelvollisuutensa. Toiminta-alueen hyväksymisen säilyminen kunnan tehtävänä on edellytys kansalaisten perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Oikein laaditut toiminta-alueet vähentävät kunnilta tapauskohtaisten asioiden käsittelyä ja siten kokonaistyömäärää.				Toiminto ei ole maksullista	
Liittymisvelvollisuudesta vapauttaminen (vesihuoltolaki 119/2001) /147-149	Velvoitteen poistaminen ei ole mahdollista. Liittämisvelvollisuudesta vapauttamisen säilyminen kunnan tehtävänä on edellytys kansalaisten perusoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Velvoitteesta ei aiheudu kunnalle merkittäviä kustannuksia.				Toiminto ei ole maksullista	